

Evidencijski broj / Article ID: 17371143
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

PRILOG
ZDRAVLJE →str. 30-33

**Novi alat u ratu s
rakom: Genetsko
testiranje spasilo
mi je život**

NOVA NADA Genetsko testiranje i preventivne metode

Jaka Miholić: Devet godina pobjeđujem agresivni rak jajnika

Nikad nisam gubila vjeru u život, a presudna je podrška mojih bližnjih, kaže 49-godišnja medicinska sestra

piše Suzana Ciboci

- Devet godina vodim bitku s opakom bolešću, no ne predajem se i ja, kao mnoge žene oboljele od raka jajnika, pokazujemo da možemo živjeti s bolešću, a svaki novi dan je naša nova pobjeda, kaže Jaka Miholić, 49-godišnja medicinska sestra kojoj je rak jajnika dijagnosticiran u 41. godini i otada je imala mno-

ge uspone i padove, no, unatoč operacijama i kemoterapijama, nikad nije gubila nadu i vjeru u život, a ogromna podrška uže i šire obitelji i prijatelja izvor joj je snage za život, nikako za predaju.

JAVNA TRIBINA Svjetski dan raka jajnika obilježen je 4. svibnja, među ostalim i javnom tribinom u Zagrebu "Zajedno u prevenciji i liječenju" u organizaciji Udruga "Sve za nju", na kojoj je Jaka poručila ženama da ne propuštaju preventivne preglede, da se educiraju i odgovorno ponašaju prema sebi i prema svojem zdravlju. Rak jajnika danas je sedmi po učestalosti u Hrvatskoj, međutim, visoko po smrtnosti. Od raka jajnika u Hr-

vatskoj unazad nekoliko godina godišnje oboli 400 do 450 žena, a umre njih od 300 do 330. Zbog nepostojanja ranih simptoma bolesti kod dvije trećine žena rak se otkrije u kasnom stadiju kada su mogućnosti liječenja male, pa je od iznimne važnosti da žene jednom godišnje odlaze na redovite ginekološke preglede. Mnoge žene pogrešno vjeruju da se rak jajnika može otkriti PAPA testom. Edukacija o mogućem ranom otkrivanju je zato iznimno važna jer to bitno utječe na ishod liječenja. Za rak jajnika nema probira, a rani simptomi često se mogu zamijeniti sa simptomima manje ozbiljnih stanja, kao što su neki poremećaji u radu želuca i crijeva. Primjetite li bol u zdjelici, nadutost, zatvor, poremećaj mokrenja, ranu sitost, bol pri spolnom odnosu... o tome razgovarajte sa svojim liječnikom.

- Rak jajnika nema ranih simptoma zbog čega se u 60 posto oboljelih otkriva tek u uznapredovalom stadiju kada je i prognoza liječenja lošija. No, nove dijagnostičke metode i novi lijekovi omogućavaju dulje preživljavanje i kvalitetniji život - rekao je prof. dr. sc. Ante Čorušić, predsjednik Hrvatskog društva za ginekologiju i porodništvo. Rizični čimbenici svakako su starija dob, navike poput pušenja i debljine, neplodnost, neradanje, rani nastup prve menstruacije, hormonsko nadomjesno liječenje, prisustvo raka unutar obitelji. Upravo taj rizični čimbenik prepoznat je i kod Jake Miholić. Njezina majka izgubila je dugogodišnju bitku s rakom jajnika i rakom obje dojke 15 dana prije nego što je njoj dijagnosticiran, a u međuvremenu je od raka jajnika oboljela i jedna od njezinih pet sestara.

BORBA S BOLESTI - S obzirom na pozitivnu obiteljsku anamnezu išla sam na redovite ginekološke kontrole i UZV jednom do dva puta godišnje, a prilikom jednog takvog ultrazvuka 2008. liječnik je posumnjao na karcinom, a nalaz CT-a ga je potvrdio. Tada su mi u glavi zapravo jedino bile moje kćeri koje su bile stare 16, 13 i 11 godi-

GODIŠNJE OKO 400 ŽENA
OBOLI OD RAKA JAJNIKA,
KOJI IMA NAJVIŠU
STOPU SMRTNOSTI OD SVIH
GINEKOLOŠKIH
KARCINOMA

Dr. Ante Čorušić, dr. Višnja Matković, dr. Herman Haller i dr. Natalija Dedić Plavetić

Bol u zdjelici, nadutost, promjene u probavi, rana sitost i mučnina neki su od često neprepoznatih simptoma raka jajnika

na. Razmišljala sam kako im pripočeti dijagnozu i objasniti daljnji tijek liječenja. S dijagnozom sam morala suočiti i mojih pet sestara. Sve skupa smo isprva bile slomljene i osjećale neopisivu tugu jer je pred nama bilo ponovno proživljavanje borbe s malignom bolešću koju smo vodile skupa uz našu

PROF. DR. SC. HERMAN HALLER:

S ginekologom razgovarajte o metodama smanjenja rizika

Danas znamo da je rak jajnika maligna bolest koja uključuje i rak jajovoda i potrbušnice. Odnosno nastaje u jajovodu i dalje se širi. Optimalno bi bilo otkriti bolest u prva tri mjeseca i kirurški intervenirati što je praktički nemoguće jer rak jajnika nema ranih simptoma iako bi rizični čimbenici uz simptome kao što su osjećaj napuhnutosti, poteškoće s probavom, konstipacija, učestalije

mokrenje, bol u abdomenu i prilikom spolnog odnosa, mučnina i gubitak apetita mogli ukazivati na rak jajnika - kaže prof. dr. sc. Herman Haller, predstojnik Klinike za ginekologiju i porodništvo KBC-a Rijeka. Navodi da se danas primjenjuje i nekoliko metoda/zahvata smanjenja rizika o kojima se dogovara individualno sa svakom pacijenticom. Nema učinkovite metode probira. ❏

e smanjuju pojavnost karcinoma

Jaka Miholić prošla je nekoliko operacija i kemoterapija, no hrabro se odupire bolesti ne dopuštajući da joj naruši svakodnevni život

DAVOR PONGRAČIĆ/MANZA MEDIA

RANO OTKRIVANJE

Moguće testiranje na nasljedni rak jajnika

Na prvom mjestu liječenja raka jajnika je kirurško liječenje, potom kemoterapija na osnovi platine uz dodatne lijekove koji blokiraju rast tumorskih stanica. Stadij 3 i 4 nose visoki rizik za povrat bolesti, a oko 80% bolesnica u uznapredovaloj fazi bolesti ima povrat raka - kaže prim. dr. sc. Višnja Matković iz Klinike za ženske bolesti i porode KBC-a Zagreb. Dodaje i da je kod 15% oboljelih od raka jajnika uočena mutacija gena BRCA, a kod povratka bolesti BRCA mutacije ima 30-40% oboljelih. Mutacije u genima BRCA mogu se naslijediti s obje strane obitelji. I muškarci i žene koji su naslijedili mutaciju imaju povećani rizik za rak dojke, jajnika, prostate, gušterače, debelog crijeva, maternice i melanoma.

U Hrvatskoj su objavljene smjernice za genetičko savjetovanje i testiranje na nasljedni rak dojke i jajnika. Nasljedna sklonost određuje se praćenjem mutacija BRCA gena u Institutu Ruđer Bošković i plaća se oko 6000 kuna. Na uputnicu liječnika opće prakse za gensko savjetovanje utvrđuju se indikacije za nasljedno testiranje, a potencijalni kandidati za testiranje mutacija u genima BRCA su, među ostalima, osobe koje imaju dva ili više bliskih rođaka s rakom dojke, osobe koje u obitelji imaju rak dojke prije 50. godine, osobe u obitelji s rakom jajnika, obostrani rak jajnika prije 40. godine života. - Važno je osobama koje imaju mutaciju gena dati preporuke za praćenje - kaže doc. dr. sc. Natalija Dedić Plavetić iz Klinike za onkologiju KBC-a Zagreb. - Promjene na ovim genima važne su i u novim ciljanim terapijama jer tumori s tim mutacijama mogu biti osjetljiviji na pojedine pametne lijekove koji onda kod takvih bolesnika odgađaju povrat bolesti - ističe dr. Matković. ☐

METODE KOJE SMANJUJU RIZIK ZA NASTANAK RAKA JAJNIKA

- podvezivanje jajovoda - za 30% smanjuje rizik nastanka raka jajnika
- obostrano uklanjanje jajnika i jajovoda - smanjuje rizik, no, nema zaštitni učinak na rak peritoneuma
- preventivno odstranjenje jajovoda - nova strategija. Ženama u dobi od oko 40 godina, s rizičnim faktorima, nudi se ova metoda, no nema zaštitni učinak na smanjenje rizika nastanka raka dojke
- oralna hormonska kontracepcija - za 50% smanjuje rizik, zaštitni učinak traje dugo i nakon prestanka uzimanja kontraceptiva
- redovita kontrola markera CA 125 i transvaginalni UZV

majku dugi niz godina. Tijekom narednih nekoliko dana prvotni šok je splasnuo, misli su se sredile, prihvatile smo tadašnju situaciju i započele borbu koja nas je zapravo jako zbližila i povezala. Sljedeći korak je bila operacija, a nakon toga i kemoterapija. Terapije sam podnosila relativno dobro, najgore bi mi bilo prva 3-4 dana zbog bolova u kostima - kaže Jaka.

REDOVNE KONTROLE - Bolovi su bili poprilično jaki, ali bih ih tih prvih dana ublažila uzimanjem tableta. Nakon toga, do iduće kemoterapije funkcionirala sam normalno. Terapije sam primala svaka tri tjedna. Nakon kemoterapije uslijedio je miran period od četiri i pol godine, išla sam na redovne kontrole svakih 4-6 mjeseci, vratila sam se na posao, bavila se fizičkom aktivnošću, išla sam na zumbu i živjela normalnim životom. A onda su na uobičajenoj redovnoj kontroli tumorski markeri pokazali da se karcinom vratio. I sada sam na kemoterapiji. Pomoć nam je potrebna kada posustanemo i želimo odustati od svega. Kriza je bilo i bit će, ali najvažnije je osjetiti pomoć i podršku, da nekome nešto značiš i to je meni jaka motivacija u borbi protiv bolesti - kaže Jaka Miholić. ☐